

ERDÉLYI HÍRADÓ

Kedden, September' 16-odikán, 1828

Péru— Portugallia — Spanyolország — Nagybritannia — Frantziaország — Austria — Svédország—Muszkaország—Törökország—Erdélyország—Fontos Jelentés—Különbfelek — Kiadó Ház.

Péru

A' limai földrengés, a' káron kívül, azt is okozta, hogy az élelembeli jószágok ára, 400 pCentóval nevededett (1 helyett 5). A' Congressus' ülései, még-se szakadtak felbe. Bolage fregatte, mártz 30-odikán, mikor a' földrengés volt, Callaoban feküdt, reggeli, 7 óraker. Ezen hajón úgy érzett a' rengés mint mikor a' hajó homok-porondra tolúl. Az azelőtt tsendes volt tenger elkezdett bugyogni, felbuzdult és zavaros volt földel és homokkal, ámbár a' fregatte 25 faden (annyi fél öi) méjjségü vizen fekütt. A' part-felé egy szörnyeteg rakás felemelkedett por miatt, alig lehetett egy épületet látni: de azt még is látták, hogy inganak és lezuhannak a' templomok' és a' kastély' felső részei. A' föld' mozgása 's a' tenger' fenekéjé is, mintegy 3 pertzóraig (180 másod-minutumig) tartott. Limában, Callaoban vagy Calorizban, alig maradt egy ház megsértődés nélkül, és 100 ember vesztette-el az életét. Némely úttán 8-10 egybe-ragaút ház rogyott egyyüvé. A' kárt 12 millió spanyol tallerra betsülik. Az ezelőtt 8 esztendővel volt nagy földrengésben, jóllehet az 4 ezer embert ölt-meg, nem rogyott össze annyi épület mint most. — Mi lehet az oka, hogy akkor, még is 4 ezer ember vesztett-el?

Portugallia

A' Quotidienne írja Lissabonból, aug.

9-edikéről: "A' legtökéletesebb tsendesség uralkodik foljvást ebben a' fő-városban, melyben nyughatatlanul várják azt a' ditsó napot, midőn a' mi' ifjú Souveraine-ünket világ-hallattára kikiáltják. Mindég nagy buzgósággal készülnek ezen pompázásra: melyből azt hozzák-ki, hogy már meg is van ahhoz a' nap határozva, és hogy ma-hónap, hivatali módon is kihirdetik azt. — A' Madeirába szánt hadiszállítvány minden órán szélnek ereszkedik; az ahhoz tartozó katonaság a' legjobb hajlandósággal teljes, és, nem lehet kételkedni, hogy az ilyen katonák ízibe' győzödelmeskednek azon egy-ma-rok partütökön, kik még a' mi ifjú Souverainünk' legfőbb és törvényes hatalmát nem akarják megesmerni. — A' liberalisok nyughatatlanul várják az idegen fejedelmek' meghatározásait Portugallra-nézve. Mi, azt hisszük, kész már ez a' meghatározás. A' mit a' portugalus nép öikövetett, jónak fogják azt tartani; és ha D. Pedro másképp' gondolkozik, szabadságában áll, megpróbálni annak felfordítását, a' mit D. Mig. tett. De, lihető, hogy a' brasiliai Monárka alkalmasint fog magára vigyázni, hogy olyan lépést ne tegyen, melyben ő bizonyosan megbukik, 's a' mellett még, könnyen kitenné magát mostani fejedelmiszéke' elvesztésének. Kedvező tudósításokat kapunk a' tartományokból, mindenütt szeretik D. Miguelt.

Spanyolország

Mádríd, aug. 14. — A' Municipali-
tás' költségén készült pompás bikahartz,
ma ment végbe. A' Catalóniaiak igen rá-
gták a' fogokat, látván, hogy a' diadalmi
bólozatra, az Alcalá-úttán, a' Kivályt
úgy festették-le, mintha a' lázadókat
lábbal taposná széjjel, kik az ÖFge' terhe
alatt ellapulnak.

Nagybritannia

Aug. 15-ödikén írják, hogy a' musz-
ka adm.hajót még-se tudják hova lett.
A' frantzia kikötőkben, mintsen; azt rem-
ménylik, hogy a' spanyol partokhoz ver-
gődött volna. De a' plymouthi Híradó
úgy gyanakodik, hogy elsűjjezt volna:
mert a' Scilly-szigetekenél hajó-töredéke-
ket találtak. A' Plymouthban fekvő musz-
ka-hajókat sokan látogattják-meg; az azo-
kon uralkodó rend, hadi-fenyíték, de
kivált' a' nagy tsínosság, tsudalkozásra in-
dítja a' nézőket. Tsak a' puskapor-kama-
ra és a' lompos vitorla-részek alábbvalók az
Anglusokénál. A' katonáknak angl. puskái
vannak; mellyeknek a' szerszámain a' ko-
ronát és G. R. betűt (Georg. Rex) láthatni.

A' Havrei Híradóban e' van: "Pal-
hares Brigadéros, kit a' madérai Gouver-
neur Londonba küldött, hogy az angl.
országólószéktől segedelmet kérjen, ma-
hólnap egy brasíliai frigate-ra fog ülni,
hogy Funchalha vissza mennjen. Ez a'
Gen., egy itt előttünk fekvő levélben, azt
írja, hogy a' britannus Ministerektől sem-
mit-se nyerhetett, és hogy a' többi Követ
is, kikhez fojamodott, a' frantziaországit
kivéven, kit nagyon ditsér, tsak immelám-
mal vígasztalták ötet, vagy egyenesen ki-
mondották, hogy az ő dolgában semmit-sem
tehetnek. Azonban még is, azemlitett fre-
gatte, magánosok' segedelménél-, és sok
kivándorlott Portugállus iparkodásánál-
fogva, hadi szükségeseket, pénzt és nagy-
számu megkülömböztetett és magokat

elszánt Tiszteket fog az Açore szigetekbe
vinni — Itt is, az Atlantik' kellő-közepén,
— az egész földön-vízen háború. Uram,
ha lesz ennek vége? — soha-se, valamíg
egy Ana-Monarchico-Consiustionale-
Regimen fel nem áll, a' hol osztán á-
gyu helyett kalamári-, puska helyett pen-
na, puskapor helyett tenta nem veszi-
fel a' bírói dictátorságot, mely nem le-
hetetlen. Ekkor már a' Prokátorok len-
nének a' Brigadérosok, a' Codexet for-
gatván kard helyett.—Az az esmeretes
Hudson Lowe, a' Ceyloni utóbbi Gouver-
neur, ki oda a' Sz. Ilona szigetéből, az
itt nemesen viselt hivatalánál-fogva avan-
gerozott, minekutánna Napoleon az örök
nyugodalomra költözött, megérkezett,
és tsak kitsibe múlt hogy a' Themsébe
nem fült, mivel' a' hajója porondra ült, és
közel volt a' feiforduláshoz.

A' Globe and Traveller így okos-
kodik: "A' Muszka' hatalmának, hihető,
jó behatása fog lenni, mert könnyen vég-
be-viheti az azt, hogy a' mi' országunk
's ennek szomszédja között álló hatalom-
féltsést elrontja. — Anglia, tsak akkor
forog veszedelemben a' keleten emel-
kedő hatalom miatt, ha az európai más
Hatalmak fenyegettetnek. Ha szükséges-
nek láttják az európai Hatalmak mago-
kat egybe kötni Muszkaország ellen; ne-
künk, tsak azon esetben kellene magun-
kat hozzájuk adni, ha az igazság, és az
ő' fekvések' szorultsága kívánja. De, míg
egy olyan szövetség össze áll, még ad-
dig, alkalmasint, ha, nem hideg vérrel,
legalább nyugodalommal szemlélhetjük
mi a' continens' ügyétbáját. Ütközetek,
fognak történni; de ezek, nem a' mi' üt-
közeteink fognak lenni, és mi, a' béke'
jótéteményeinek haszna-vétele által, nem
sokára olyan helyeztetésre jutunk, hogy
senkitől se félünk, akarki legyen is az.
Egészen másforma módunk van nekünk,

a' mi' külömben is hasznos' állásunk' bizonyossá-tételére, mint-sem Muszkaország ellen kurutz-járást venni nyakunkba; melyben pedig azon nemzetek, kiket az közelebbről illet, lihető, semmi részt nem fognának venni.

London, aug. 20. — E' hónap' 18-adikáig, semmi tudósítást nem vettek, a' muszka adm.hajóról, mellyet a' szélvész, a' többtől elszakasztott a' Scilly-szigeteknél. Midőn legutóbb látták, veszej-jelt ütött-fel. Némellyek azt mondják, valami nagy hajó' t redékjét találták egy kikötőnél; mások azt, hogy már talán Gibráltárba is érkezett volna. A' hajóosztáj' többije Plymouthba húzta-magát.

London, aug. 25. — Ma-reggel erősítették Londonban, rio-janeirói levelek szerint, jú. 18-adikáról, hogy a' békekesség, Brasilia és Buenos-ayres között megkötött, vagy, haladék nélkül végrehajtatik. A' buenos-ayresi tudósítások ugyan, nem beszélnek barátságosan, de ezeknek a' napszámjok, korábbi. De, jó lessz azt is ide tenni, hogy a' brasiliai Követek, semmi lívatali tudósítást nem vettek efelől.

Aug. 22. — A' mi' országglószékünk a' funcnali kikötő' s város' berekesztését, mellyet a' portugalli mostani országglás rendelt, megesmérte, azaz, a' factum' kihidetése mellett, a' Kereskedőségnek kijelentette, hogy nem lessz kezes mellette, ha britannus Alattvalók valami kárt vallának, nem lessz kéntelen Portugalliát a' kárpótlásra erőltetni. Ez által, ismét újjabb ólsárlást húzott az angl. országglószék magára, mind itt mind külföldönq; kiket egyenkent és együtt mind elő lehetne mutatni. Akarkitőj kerüljön a' berekesztés, azt mondja ez a' Ministerium, de ha egyszer vóltaképpen bena rekesztve, már, megesméri azt az Anglus, ssa' gónak lenni (ha Flibustierek is va-

lamely bitangló országglószék' hajói's tagjai?). Ezt a' törvényt a' népeknek, maga egyedül és via facti csinálta Anglia, az utóbbi háborúkban; és ezen fundamentumon, szégyenlene már most in consequenceus lenni. Nem követi ezt a' többi tengeri nemzet, nem, Frantziaország és az egyesült Statusok, mint a' múlt délámérikaispanyol háború példával mutatta. A' kisebb hajós nemzetek, hallgatnak, mert, mit tegyenek mást. Tudja Anglia mitsoda nyomos neki saját principiumának fenntartása, saját háborúiban, és, nem bósáthattja azt hideg vérrel ki kezeiből. Ezen principiumhoz tartozik az is, hogy Anglia, az országglószékek' és a' háború igasságát, szokta vizsgálni; külömben, nem lenne többé részre-nemhajló, és maga lenne egy párt, a' mire mindég is kész fog lenni, ha a' Kötések' jussa, a' maga' betsülete és haszna azt kívánják. Most neki úgy láttzik, hogy a' Branganza Házalvaló Követek, nem szelözának együbre ennek védelmezésénél idegenek ellen. Ezt mondotta Canning Ur, maga, minden tekervény nélkül (mert tudta hogy törvényes országio van Portugallba, nem bitangló) a' dolg' valódi állásának. Ha D. Pedro, mint Portugall' igasságos Királya, azt kérné, hogy neki segittsenek a' birodalmát ismét vissza nyerni; talán, megtehetné ezt; nem úgy ugyan, mintha ez casus foederis volna; hanem, barátságból egy régi szövetségeshhez, igasság-szeretetből — de, minthogy ezt bizonyos tekintetben, egy Siatus' belső ügybajabavaló avatkozásnak tarthatni, a' mi ellen Anglia az utolsó esztendőkbekben oly' gyakran protestált, mint illet, talán, ezt a' segedelmet is megtagadja. — Ezek hát azok a' gyökéértelmek, mellyek szerint most a' mi' országglószékünk magát viseli, és a' mellyeket Canning és Goderik is bizonyosan (nem) követték volna; ha ezek az

esetek az ő idejébe történtek volna. Ezen igazi angius okoskodásokból egyenesen következne, hogy akarmelyik dynastia' óldallinéájabeli személy pro lubitu bitangolhatná az országló-línea' törvényes jusát, mellyet az egész Európa bevett.

Frantziaország

Ofalia Marquist Követté tette a' spanyol Király, a' frantzia Udvarnál. — Ama' híres Kranologus, Gall Doctor (kinek a' Kaponya vagy Physiognomia-tudományban hallgatói vóltunk) megholt Montrouge-ban, Páris mellett, falusi házában, hosszas betegeskedése után, aug. 22-dikén. Ez, a' maga' szakmányában, legelső ember vólt, — minden lármasok' ellenére is.

Dupin Károly Úr' számvetése szerint a' sül-ki, hogy a' most múlt ülésben kieszközölt minden pénzkímélés a' Budgetben 518,666 frankra megyen, mely summából az egész frantzia nép közül egyegy személyre, éppen egy lebitime, 1 franknak (22 's fél krajtzárnak) 1 századrésze esik.

Az újj rendbeszedés szerint, a' frantzia hadsereg' munkás része, ezután, 200 ezer emberből, a' tartogatott (reserva) sereg pedig 500 ezerből fog állani. — A' hadi és tengeri Ministereket naponként ostromollják az ifjú Frantziak, kik betsületeket keresik abban, hogy önkéntes fővel, a' móreai hadi-szállítványban részt vehessenek, 's a' Státus' hajóin oda szállíttathassanak. Sokan állottak - be a' Görögországba meő regementekbe. Ezen Ifjúság' nagyobb része reményli, hogy azon görög regementekbe fog által-mehetni, mellyeket talán a' frantzia hadsereg' védelme alatt fognak felállítani.

Toulon, aug. 19. — Tegnap, csak 10 órányira távozhatott-el a' partól a' hajosereg. Rossz szele vólt. Az első szállítvány' utólja, hólnap mindjárt indul.

Egy második 'szállítvány' formálására, 7 vagy 8 regementet jelentettek ismét be, kik a' hónap' végén indulnak-el. Mais ille-ben ismét 40 -- 50 hajót, együtt, 18 ezer tonnányit (egy tonna 20 mása) fognak. Ebből, kitettik, hogy a' második szállítvány 12 -- 15 ezer emberből fog állani. Ezen regementeket rakták-fel: 8, 16, 27, 55, 46 és 58; a' 29 és 54 hólnap-reggel indul. Ehhez megyen 4 kompánia pattantyús, 4 Comp. sántzoló, 5 hegyi ágyú, és sok ágyúhozvaló holmi, 20 ezer embernél többhöz szabva. Felraktak még, 20 ezer puskát is. A' 5-adik Vadász és 1 lántsás reg. nagyobb-részént megérkezett, kik a' második szállítványhoz tartoznak: várunk 2 tábori ágyúpadot is Toulouból. A' megérkezendő újj regementek, ezek: 2, 6, 13, és 14, a' líncából, és más négy. Az egész hadsereg jó kedvű. Alig lehetne leírni azt a' beiső buzgóságot, a' millyennel ezen táborozáshoz fognak. Az absolutisták, rágják a' fogokat, látván, hogy az országlószerék olyan érzésekre támoszkodik, mellyek a' frantzia szívnek, betsesek.

Az ellenkező parantsolatra visszatartóztatott tudományos Biztosság, most, ismét újj parantsolatot vett az elítázásra. A' most épült Dilo fregatte-ra szállanak Pariset Úr és útítársai.

Austria

Béts, aug. 24. — A' mit másszor mondtunk, hogy Dona Maria da Gloria Infantissa, a' brasíliai Tsászár ÖFge' Leánya, neveltetésé' végre-hajtása - végett Bétsbe jönné, Genuába érkezett egy neapolji hajó által megvalóságosodik, mely a' Prisztasszony' nem sokára megeső oda érkezését jelenti. Az itteni Udvarnál meghítt brasíliai Követség' egynehány Tagja, a' mint van, nyomon indulnak Genuába, a' Printzasszony' elfogadására.

Odessában azt beszélték' hogy Konst.-

poljban igen elfogyott a' gabona és ellen-pártütéstől félnek. A' természet és környület parantsolja, hogy Odessában ijjenekről kell álmódolni. De azonban, nem lehetetlen. A' Nagyúr, inkább mint valaha, elszánta magát halálig védelmezni. Az a' hír futamodott-el Bétsben a' beursen, hogy a' Muszkák megvették volna Várnát.

Aug. 24. — Egy rendkívülvaló Kurir Rió-Janeiróból azt a' tudósítást hozta a' mi' rendkívül szeretett Monarcháknak, hogy D. Pedro Tsászár, a' Portugallban esett történeteknél-fogva, meghatározta magában, a' korábbi plánum szerint, Maria da Gloria Királynét, nyomon Bétsbe küldeni, hogy Ötet Fges Nagyattya' fő-vélleme és gondja alá adja. ÖFge, ezen pillantatban már útban van, és Genuában száll-ki. Reménylik, hogy ezt a' betses zálogot Portugall' engesztelő kötőlékjeül és belső békességül rendelte volna a' jól-tévő sors.

Svédország

Stokholm, aug. 19. — Midőn a' többi egész Európa az idei termés' gyengességén búsong, Svédben, azt a' királyi parantsolatot olvashatni, hogy mostantól-fogva az esztendő' végéig mindenféle gabonát szabad kihordani, egészen vám nélkül. Úgy vélekednek, hogy ez által könnyebbedik a' gabona' eladása, mely nekik a' nyakokra szaporodott, holott még nem aratták-le a' mostani rendkívülvaló gazdag termést. A' svéd és norvégi hajók, melyek Norvég-országba visznek gabonát, még, hajópénzt sem fizetnek, mint különben szokás. Azomban, nem tsak a' kikötővel bíró Helységek, hanem azok is, mellyeknek kikötői jussok nintsen, minden belső tavak', följóvizek és tsatornák' mejjékén lakóknak szabad Norvégba gabonát küldeni, és vissza-jövet halfélével rakodni. Mindenik ország sokat nyer ez által: Norvég igen óltsón jut gabonához;

Svéd, nem fog többé panaszkodni a' gazdag termésen. — Ere jut eszünkbe, hogy 1780 tájban a' magyarországi pia-tzon 4 garason kelt 1 köböl (kila, 4 nagy véka) zab. De, nem kellett akkor a' Kis-asszonynak 7 pár tzipő egy hónapra, hanem kettőnek is elég volt 1 pár 7 esztendőre.

Muszkország

A' Journal d' Odessa szerint, a' Tsászár ÖFge szorossan megtiltotta, akarmiféle zászló alatt járó hajónak, mindenféle gabona' kivitelét a' fekete és az off-tengerről, a' bosphorusi nyílás-felé, főképpen azért, hogy Konst.poljt kikop-laltathassa. — Aug. 13-adikán udvarolt a' nagybritanniai rendkívülvaló Követ Heytesbury Lord a' Monarchának, magánosan, utóbb, a' Tsászárné ÖFgénél is és Mihály Nagyhertzeznél, kit a' Boërok már annyiszor megfogattak a' Törökkel. Azon nap' este hozta egy Kurir híret, hogy a' Muszkák Poty-t megvették, a' fekete tenger' észak-keleti partján (azt mondja egy német-Hiradó — Anapához nem messze), Anapához legalább 80 magyar mér-földnyire, a' tenger' keleti tsútsán.

Törökország

Konst.polj, aug. 6. — Hussein Basa segedelemért könyörgött, mellyet neki maga a' Nagyvezir viszen. A' Porta hirdetett-ki egy hadi tzikkejt (bulletint), melyben azt állítja, hogy a' silistria-i várvéd kitsapván, a' Muszkákat megverte, kik közzül 2 ezer maradt a' tsata helylyén. Ezen vitésségéért, újj köpönyeget kapott a' várvéd. — Van Konst.poljban 84 muszka fogoj, kik között egyik, Stáb-Tiszt. Ezeket evezős-hajókra (Galeeren) akarták küldeni: de az austriai Intern, ki mindég fog a' szerentsétlenek mellett, lépést tett azokért, melyre azoknak a' sorsok annyira enyhítettett, hogy egy kaszárnyába szállították őket, a' hol min-

den-nap megkapják kiszabott részeket (ratiojokat). Chalib Basa, erzerumi Gouverneur, és Halil-Efendi, parantsolatot vettek, hogy az erzerumi Basaságot, melyet a Jantsárok veszedelemmel fenyegetnek, tsendesítsék-le, 's álljanak el-lene a Muszkák' elő-nyomulásának. Bosniában is a Jantsárok' pártja indította a pártütést. Más katonaságot akar a Porta ide küldeni, hogy méltóságos hatalmát kézen tarthassa. Az a tudósítás jött volna Bosniába Adriánápoljából, hogy Dsjumlát a Muszkák szorossan bekerítették volna. Ezek, tsak segedelmet várnak, hogy azt egész elszánással megtámadják. Júl. 26-odikán, a Törökök' kárával esett volna itt egy tsata, melyben a Jussuf Basa' fija is elesett volna: de ennek jobb lessz hitel nem adni.

Konst.polj. aug. 10. — A' Nagyvezír' Adriánápoljba-menetele meghatározása-olta, úgy-szóllván újj idő (aera) állott-be a Muselmännoknál, és valóban szembe-tünőül megváltozott a Szultán' ellenkezőiben és újjítások mellett is az indulat. Mi adott ére leginkább okot, az, az Ulemák' magokviselete, kik a Szultán' újjításai által, taláninkább féltették a' templomok' jószágait, mint félték volna a' Muszkáknak egy végszakasztó tsapásoktól. De a' mostani szorongattatásban kimutattják, hogy igazi hívők (orthodoxusok). Egy, az ő' beszéllőjök között, megmagyarázta aug. 5-ödikén, a' Porta-palotában, az áldozat-barom' levágásánál, mikor a' Nagyvezír' lofarkait felállították, sok pompás beszéddel, az ő' választott fontos szavát, mely nem más, mint a' Muselmännoknak, mint Isten'szavát ezt parantsolni: "Most, vagy soha se" kezdjék-el a' viaskodást az ő' hitvallásokért! Egyszermind, eszméltette a' népet, hogy minden belső tzivakodást hagyjanak félbe, 's szenteljék magokat a' Hitnek és a' Bi-

rodalomnak. Úgy-láttott, mintha ez a' megszóllítás meghatotta volna a' Muselmännok' szívét és veséjét, 's a' Porta erősen bízik minden rangu népe' segedelnéhez. Az elébbi Reis-Efendit is vissza hitta a' Porta, kit a' Jantsárok' jó barátjának tartottak; tsakhogy a' pártosokat össze-engesztelhesse.

Corfu, aug. 4. — Ibrahim Basa, kinek mostanában Alexandriából, sőt még Zántéból is (ánglus) vittek volna eleséget, nem igen iparkodik Móréából kimeneni. Janinai levelek szerént, az Albanus Törökök, kik Ibrahimot elhagyták, Móréából kimenetelekkor, megverekedtek a' lepantói kastéljok' várvédjeivel, 's egyiket elfoglalták.

Konst.polj. aug. 10. — A' fő-város török-népségének fanaticus indulattjára, melybe az a' közelebbi hadi történetek által merült, ekkorig még semmi rossz következése nem lett a' keresztényekre nézve; de, még is tsak rettegnek ezek a' jövendőktől. A' mi készüléteket azolta tesznek, nagy veszedelemre mutatnak; ámbár az országlószék, mind-tsak a' Muszkák megverettetéséről beszéll. A' Nagyvezír tegnap indult-el nagy pompával Daud-Basába, a' honnan a' napokban, egész Helytartó Ministeriumával együtt Adriánápoljba megyen. A' Nagyszultán-maga, azt mondotta ma, hogy ő minden órán táborba szálla' Sandsaki-Seriffel, 's az egész felkölt néppel (300 ezerre teszik). Először, Remis-Basában üti-fel sátorát, Ejub külső-város felett. Már is erőssítik Ejubot és Daud-Basát, ángl. In'senörök' kormányozása alatt; hogy azok konst.poljnak védbástyaúl szolgáljanak, éről az oldalról. Hihető, hogy a' Szultán megállapodik a' felkölt néppel ebben a' táborban, és oda fogja várni a' Muszkákat a' puska' végire: különben, ha ott a' kert-alatt nem maradna, könnyen fel-

lázadhatna a' főváros. Ha' hát Sumla fejet-hajtana, Konst.poljnal kezdődne az igazi háború; mely az itt elő-fordult 5-heti környületek szerint, ijjesztő módon szakasztaná-el a' keresztények' sorsát. Minden ember szív-szorogattatás között tekint a' beállott kétség' utóbbi kibontakozásába. Semlini magánosok' levele szerint, aug. 14-edikéig terjednek a' Konst.poljból jött tudósítások, mellyek azt állítják, hogy ott, minden emberfe gyvert fogott. A' kereskedő börtök' nagyobb része be volt zárva, minden kereskedés vesztegel. — Ismét az a' hír futamodott aug. 17-edikén Moldovában, hogy Várna megadta volna magát. Aug. első felén, 60 ezer muszka-segedelem ment által Moldován. Langeron Gróf Gen. vezérli a' Gárda-se-reget.

Erdélyország

Elébbi hírek szerint, még júl. hónapban, a' muszka hadsereg, a' rettentő forróság miatt, itató-víz nélkül, szörnyű sok ökröt veszített-el, mellyek szomjan estek-el; e' mellett még, egynehány ezer lovat. Isaktsa és Basardsik között, marha-döggel volt terítve a' mező. Ezt, ezelőtt 100 esztendővel is kellett volna tudnia a' Muszkának.

Az Oláhországi határszélről azt írják, hogy már most 50 nap volna a' kontumáz, de más oka lehet, mint-sem a' pestis. A' Hartzmezőről keveset hallani, de úgy láttzik, nem sokára nagy dolgokat hallunk. Itt, majd minden második nap megyen által Kurír Magyarország-felé; sept. 10-edikén, egyszerre kettő ment. Az egyik azt mondá, hogy Sumla, tartotta még magát aug. 29-edikén. Aug. 27-edikén, újjra körül-vették volt azt a' Muszkák 's rárohanással akarták megvenni; de, kétszer verték őket vissza a' Törökök, 's nagy veszteséggel húzták amazok magokat vissza. De, ismét jobban gyűl-

nek a' Muszkák. Aug. 24-edikén, 12 ezer ment Bukuresten keresztül, Sumla-felé. Miklos Tsászárt is rövid időn várják Odesából, valami 20 ezer emberrel. — A' Törökök legkissebbet-se félnek; készebbek együleggyig, Sumlával együtt, magokat felvettetni, ha ára kerül a' dolog, mint-sem megadni. (Hova kell ennél bőltsebb gondolat a' Muszkákra-nézve).

Hogy Krajovát felegették volna, nem lett igaz. Most, bizonyos kútfőből írom, hogy tsak valami 15 ezer Török ütött volt akkor által Widdinnél, 's Krajovafelé tartván, úttjában sok helyen égett és pusztított, minden marhát elhajtott, és Krajovához is közel, egy fábrikát felegett, mintegy ezer mása gyapjával együtt. Hihető, hogy ez az utolsó sors Popp Konstantin Úrnak is szöll, Szebenben. — No de, tsak nints-oda a' 10 ezer Muszka, 's hihető — egy hújja sint. De, hogy is lehetne 6 ezerből 10 ezeret megölni, 6000 — 10000 = — 4000. Botsáttjak már apránként Erdély-felé az oláhországi szarvasmarhákat; és hihető, hogy a' Szebeniek nem panaszkodnak már az 5 kros hústra. Még is tsak megnyerték a' szebeni Húsárosok marhájok' haza-hajtását Oláhországból; ki is hajtottak már 200 darabot.

Szeben, sept. 13. — Nem tsak a' Sáskák' tábora háborgatja szegény hazánkat, hanem, a' vérszopó állatok is tsordánként jönnek által Csikba (azaz, Csikszékben), majd minden éjjel pusztítanak a' medvék, és, szemlátomást szaporodnak. Ezt is a' háború népesítette így meg. — Ehhez mi különbben nem szállhatunk hanem tsak azt kérjük: Ubi nota per, nicitas? — jó volna a' medvebört — most jönn az ideje — megöltstani. Szebenbe is megérkeztek a' sáskák, rettentő számmal. Tized-napja már hogy itt rastokolnak. Két nap' kihajtották a' népet, 500

egynehány 'sáknit megégettek, azaz, a' tengerből kimerítettek egy tseppet. — Háromszék is tele van. Torda, Koppánd, Túr 'sat. régólta, szüntelen, ezer 'sákonként temetik, az egész környék' segedelmével; — egy híjja sints. Úgy-latzzik, ha szép idők nem fognak járni, meg menekedik tőlök az idén Magyarország.

Fontos Jelentés

Az Erdélyi Híradó' tisztelt Olvasói közzül azokhoz, a' kiknek kezek-ügyébe eshetik az itt következő dolgon, jó erköltsü született magyar személljek által segíteni.

Szükség' volna JÓ Typográfus legényekre, kiknek szüntelen fog munkájok lenni, ha magokat minden tekintetben megbetsülik. Részeges, tolvaj, tekergő, bordéljház-dongó, éjjeli kóborló, fülönfüggős szeles úrfi, feleselő 'sat. ingyen sem kell, ilyenek nélkül nem szűkölködünk.

A' főbb feltételek, ezek: 1. Jól kell neki érteni a' beturakást és a' tiszta nyomtatást; 2. A' hány árkust hetenként rak és nyomtat jó móddal ki (a' Híradó' formájában), annyi 260 forintot kap esztendő alatt mindenik 52 árkusért, váltóztédulában; 3. Minden héten megkapja azon héten érdemlett bérit; 4. A' révisióban ejtett hibájáért tartozik felelni; 5. Attestatuma lessz, szeméjjes maga-viselete; 6. Ha Kološvárra érkezik és nem jön e-

gyeenesen a' Híradó' kiadójához (Farkas-uttzán, a' Kollégyiommal által-ellenben,) híjába fárad ide.

Kü l ö m b f é l é k

Eszakamérikában, szintúgy mint az egész Európában tsaknem mindenütt, szörnyű tartós essözések jártak az-egész nyáron által; az aratás-felől mindenütt Panaszolkodnak. Baváriába, már aratáskor el kezdettek idegen termést hordani-be. Morvaországban is ettől tartanak, most is a' Gósen-földjére kell ezeknek szorúlni, a' Duna' derekára, a' háborús tartományok' hataráig, exclusive, mert ott temérdek az Asiából és Európából összegyűlt hívatlan vendég.

Kiadó Há z

Kološváron a' Piatz- soron van az első felsorban, 6 szoba, konyha és pinteze, Sz. Mihály napján kiadó.

Eszméltetés az Erdélyi Tudósokhoz.

Most van módunk benne, fájdalom, hogy a' Saska' minéműségét, természetét, lajtát, száporúsága módját, köjkeinek apolgotását, a' kártételen kívül, veszedelmes nyavajákat okozható bűdösségét, a' vele nem-bírhatóságot 'sat. természethistóriai tekintetben lefessük. Kéttészen kívül van már, hogy annak itt nállunk, actu, több fajtai vannak. Igaz az is, hogy hozzánk Moldován jönn által, a' hol annyi van, hogy ahhoz képpest, a' mi saskánk tsak egy regement egy nagy hadsereghez szabva.

S t á t u s p a p i r o s o k' F o l j a m a t j a

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben			
	Béts,	Sept.	—	London,	25	26	27
Bank-Oblig. 2 1/2 pC.	46.1/2	-	46.3/4	Consols, 3 pC.	87.1/4	87.1/2	87.3/8
Pengőpénz-Obl. 5 pC.	94.5/16	-	94.1/2	Stocks-Prémie, Sh.	—	—	—
Roths. 1820, 100 f. CP.	151.3/4	-	152.	Brasíliai Bons	—	61.1/2	62.1/2
Partial. 1821, Ua.	123.1/8	-	123.1/4	Buenos-Ayresi	—	—	—
Bankaktia, 1000f. CP.	1077.	-	1080.1/10	Columbiai	—	—	—
Páris,	Aug.	27	28	Mexikói	—	39	—
Consols 5 pC.	107.35	-	107.35	Portugalli	53.3/4	53.1/2	53.1/2
Ugyanaz 3 pC.	72.55	-	72.65	Muszkaországi	96.3/4	96.3/4	96.3/4
Bank-aktia, 2000 Fr.	—	-	—	Görögországi	18.3/4	—	13.3/4